

Cancelari'a Redactiunii :
Malulu inf. alu Dunarii, Nr. 32.

Locuinti'a Redactorului :
Malulu inf. alu Dunarii, Nr. 19.
Scrisorile nefrancate nu se voru
primi decât numai de la coresponden-
tiile regulari ai „Federatiunii“
Articlii tramisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnal politiciu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Luni-a, Miercuri-a, Vineri-a ser'a, si Dominec'a deminéti'a.

Pretiul de Prenumeratune :
Pro trei lune 4 fl. v. a.
Pro siese lune 7 fl. 50 le.
Pro anulu intregu 15 fl.

Pentru Romania :
4 galb. pre anu, — 2 galb. pre $\frac{1}{2}$
de anu, — si 1 galb. pre $\frac{1}{4}$ de anu.
Pentru Insertiuni :
10 cr. de linia, si 30 cr. taps'a tim-
brare pentru fisele care publicati-
une separatu. In Loculu deschis
20 cr. de linia
Unu exemplar costa 10 cr.

Pest'a, 3 15. fanru, 1868.

Diet'a Ungariei incuviintiase ministrului de finanțe a lu tierei a potè contrage unu imprumutu de statu in suma de 60 milione florini (150 mil. franci) cu scopu de a se intrebuinti pentru construerea de căi ferate spre innaintarea mediulocelor de comunicatiune si prin urmare spre innaintarea comerciului. D. ministru Lonyai asti lase că banii sunt in prisosintia in piat'a europeana, ceea ce se credeă, pentru că se scică, totolata a-lause dsa că impregiurările nu curen lu ar potè fi mai favorable pentru imprumutulu ungurescu, decât precandu ceruse incuviintarea dietei, — era se credeă, — in fine descoperi dsa cu ostentatiune că societatea, carea stă gata a da banii, accepta numai incuviintarea, celelalte sunt treb'a dsale, — acest'a inca i-se creliu si nu numai majoritatea dietale ci toti membrii magiari ai dietei era mandri de a pose l'eu unu ministru atât de harnieu, dar mai vertosu lingusia mandriei natiunale magiare că poterile financiare a le Europei se insuesce a realisà imprumutulu ungurescu. — Deceptiunea este asta-di cu atâtua mai mare dupa ce se cunoscu resultatulu acestei operatiuni nefericite. D. Lonyai au facutu unu fiascu, asti se dice, inca si diurnalele guverniale, intre cari „Pester Lloyd“ in prima linia vine a combate aspru pre bietulu ministru, si barbatulu carele pana eri alalta eri fusese consideratu de capacitate, ma singur'a capacitate finanziara magiara, asta-di e declaratu de necapace, neharnieu. Da, d. Lonyai n'au scosu-o la cale, dar fiasculu nu este alu dsale, ci alu „imprumutului ungurescu!“ Diferintia de mare insemetate. Noi, precandu se negocia imprumutulu pre la Paris, atrase-semu atentiunea ectitorilor nostri a supr'a opinioni vienesilor in asta privintia, si petrunsesem d'in capulu locului tendint'a de a compromite tota operatiunea d'in causa că se facea d'in partea cisalitanei, precandu daca se facea in solidaritate cu Translaitani'a ar fi isbutitu, dupa parerea vienesilor cari dicea „ceea ce nu pote Ungari'a singura, o pote cu Austria'd'impreuna. Aci diace deslegarea. De altmintrea inca se vorbesce că poterile financiare nu se multiu-mi numai de garant'a Ungariei, ci mai cereau garant'a solidaria a Austriei. — Mile cari le au prepedit u. Lonyai pentru a cumperă opiniunea favorabila a piatiei europene, s'au datu numai in desieru, press'a europeana recumenda cu tota oratori'a sa inflorilata imprumutulu ungurescu, ea si-a plinitu detorint'a platita, dar n'a folositu nemica. Se pare că imperiul magiaru nu este atât de infriosatu imputorii si reputatu in afara, precum credut unii pre a casa, si precum li-ar placă a ne face să crede-mu toti cei ce ne indoim. Noi credem că neci ambele imperie cis-, si-translaitanicu n'au mare reputatiune, si pote fi că d'impreuna inca forte cu anevoie ar potè realizà unu imprumutu de statu, nu vremu să afirmâmu că intr'o suma bagatela — pentru unu imperiu duplex — de 60 milione flor. ci pentru suma mai marisiora, amesuratul necurmatelor lipse a le guvernului austriacu, lipse cari nu mai inceta, ba neci nu scadu macaru. — Este lucru de mirare că d. Lonyai neci cu procente mari de $7\frac{1}{2}\%$ n'au pututu realizà imprumutulu. Romani'a, care nu este imperiu capta imprumuturi mai eftine cu $\frac{1}{2}\%$, cu tote că censulu legalu iu tiera este de 10 %. Lasâmu dlu ministru ca să mediteze dsa asupr'a causei si insemetâtiile acestoru impregiurâri. — Avemu să constatăm că d. Lonyai, ministrul de finanțe alu imperiului ung., in locu de 60 milione n'au capetatu decât numai a trei-a parte, adeca 20 mil. fl. ceea ce dovedesc că operatiunea dsale n'au

reesitu, dsa au facutu fiascu, precum dicu diurnalele ambelor imperie, chiaru si diurnalele subventiunate, facandu observatiuni sarcastice, uitandu a cerceta fundul lucrului, dar ce să le faci, ministrul e de vina, că-ci unu imperiu atât de reputatu capeta bani cu troc'a. Acum'a pentru d. Lonyai a sositu epoca forte critica, ce să faca? Diet'a i-au incuviintiatu unu imprumutu de 60 mil., éra dsa au capetatu numai 20 mil., urmarea firesca este că are să reporteze dieci despre acestu resultatul stralucit. Dsa are să versuesca negresitu d'intr'o corda mai mole, ca mai inainte. Opiniunea generale manifestata in press'a austro-magiaru este, ca d. Lonyai să se desfaca de tota operatiunea, fiindca este a se prevede că diet'a va respinge-o. Suatulu ni-se pare a fi de prisosu, că-ci d. Lonyai totu de ar vră să faca alta ce-va, adeca o noua operatiune, nu ar potè, că-ci nu i-ar sucede neei preatâ'a, ci ar face unu nou fiascu si mai mare, deci nu-i remane de facutu alta ce-va decât a ascep-tă cu buna patiuntia redeschiderea siedintelor dietale si conclusele prin cari se voru despune a se luă alte mesure mai potrivite.

Noul ministeriu translaitanu au recitatu „cre-diul“ său politiciu cu ocasiunea redeschiderii siedintelor senatului imp., atât presedintele senatului D. Kaiserfeld cătu si alu ministeriului D. principe Auersperg marturisira nu numai că sunt emanatiune alu principiului dualisticu, ci ascurara totodata că voru fi inesorabili in contr'a staruintelor, cari ar cercă a le pune pedece in calea efectuirei acestui sistemui inauguru. Va să dica jumetatea dualistilor va combate si infrenă pre Cehii, Polonii, etc. de in Translaitani'a, éra asta jumetate de d'incoce va infrenă pre Romani, Croati, Slovaci si Serbi. Nu scimus pana unde si pana candu? negresitu pana candu se voru rumpe frenele si itiele cele incurcate. Cale buna. — Este ridiculosa inse procedur'a dlu Giscr'a (ministrul de interne) prin carea cu totu aparatulu puse in luptare intarirea impetecitei zidiri dualistice — vrendu a o improptă cu juramentulu burocratiei. Si ce minune! neci unu beamterasiu n'au refusat pana acum juramentulu, cu tote că li-se lasase in buna voi'a loru, de a-lu face, său-de a fi scosi d'in postu. Candu s'au mai pomenit u. beamterii să refuseze juramentulu? mai vertosu candu sciu bine urmarea alternativei. Ei jura pre un'a miie de constitutiuni un'a dupa alt'a, si rotele masinei burocratice se invertescu dupa cum se intorce insa-si masin'a, ce li pasa de sistemulu dupa carele e construita. Dni ministri actuali inca au fostu cea mai mare parte de a rondulu bachisti, schmerlingiani, adeca centralisti, asta-di totu ci sunt aprigi si inesorabili dualisti, pot că mane poimane să fie si federalisti, si asti mai de parte. Dar daca dloru socotesc că legiunea beamterilor jurati sunt proptă cea potinte a edificiului, apoi cu a nevoie este satyram non scribere. Să li fie de bine, si daca li-ar, fi singur'a propta, ne-amu fericiți noi esti lalti antagonisti ai dualismului inauguru si pusu estu-modu in luptare.

Guvernulu Italiei au presentat Camerei unu proiectu de lege a supr'a reimpartirici si perceptiunii (incassareci) dârilor. Asta reforma are insemetata sa, că-ci proiectulu autoriseza comunitâtile a-si impară si a incasă insc-si contributiunile directe, remanendu firesce respundietorie fatia cu statulu pentru totalitatea contributiunii. Unu felu de usiorarea pentru statu si comunitâti si unu pasu micu spre decentralizare.

Camer'a deputatilor Franciei, in cursulu desbatelor a supr'a legii de pressa, dovedesc putienă bunavointia fatia cu press'a, mai tote amendamintele cari tientescu la usiorare si progresu le respinge.

Cartea rosă

IV.

Cause orientali.

Abiè s'a restituitu pacea in centrulu Europei, candu rescolarea candidilor au atrasu atentiunea poterilor către Orientu.

Scopulu declarat alu rescolarei d'in Candi'a a fostu unirea acestei insule cu Grecia. Simpatia Greciei a favorisatu intențiunei, si guvernulu regelui Giorgiu abiè a potutu remane intre marginile, preste cari a trece nu este ertatu unui statu neutralu. Totu atunci s'a arestatu misicâri in mai multe părți ale Turciei. Evinemintele d'in Turci'a au devenit d'in dî in dî totu mai amenintatorie.

Principiulu fundamentalu alu independintiei si intregității imperiului otomanu, s'a recunoscutu d'in partea poterilor europene prin conventiunea de la Parisu a. 1856. Poterile europene au ascurat respectarea acestui principiu, si au declarat că voru aperă intregitatea teritoriale a Turciei in contr'a orice amenintări. In art. IX alu conventiunei si-au esprimat simpatiele pentru imbunatatirea sortii poporului crestine d'in orientu; dar totu atunci au recunoscutu, că n'au dreptu a se mesteca in relatiunile sultanului fatia cu supusii săi, său in administratiunea internă a imperiului. Austria Francia si Anglia a mai legatu inca si alta conventiune speciale, prin carea s'au deobligat cumă in casu candu nu s'ar tienă punctele conventiunei de la Parisu, suntu deoarece a intrenat cu potere armata.

Dreptu accea Austria a vediutu de bine a trece cu atentiune agera evinemintele d'in peninsula Balcanului; pentru a preventi turbarârilor si pentru a satisface obligamintelor dictate de conventiune, a protestat, nu cumva revolutiunea d'in Candi'a să fie impartasita in vreo ajutorare materiale său morale. Dar pre langa tote aceste sentiulu umanu i-a impusua ca prin o flota c. r. să transporte in Grecia pre fugarii candidoi. — De alta parte cabinetulu Mai. Sale n'a potutu a nu se interesă de sortea poporului crestine d'in Turci'a, in cătu i-a ertatu articululu respectiv d'in conventiune. Anume cabinetulu Mai. Sale a arestatu o viua interesare de sortea muntenegrenilor, in favorea caror'a ambasadorulu c. r. d'in Constantinopole a desfasuratu mare activitate la compranarea certelor escate intre principale Nicolau si port'a otomana.

In asemenea direptiune si in contielegere cu alte poteri a lucratu regimulu Mai. Sale pentru estragerea vigeliei turcesci d'in forteretile Serbiei. Cabinetulu Mai. Sale petrunsu de convingerea cum că reformatiile interne in imperiul otomanu suntu a se face cu incongiurarea greutărilor, ce contine in sine conceputul „cestiunei orientali“, — s'a nisuitu ca poterile europene să intielega, cumă accele reforme nu se potu face, decât prin contielegerea si resolutiunea loru unita, observandu-se si interesele particulari a le fie-carui statu.

Guvernulu austriacu esaminandu fără preocupatiune starea lucrărilor in Turci'a, a ajunsu la convingerea, că pentru garantarea pacei neincungurable este de lipsa a estinde protectoratulu poterilor europene asupra Turci'i si a pune pedece influenței totu mai amenintării, ce eserceza Rusia in Orientu. Interesele pacei si echilibriului europeanu impun poterilor garantatorie a restringe acesta influența a Russiei intre marginile cuvenite si prescrise prin conventiunea de la Paris. D'in acesta cauza si pentru organizarea referintelor d'in Orientu, s'a parutu a fi cu scopu, ca să se alega ore-si care punctu de plecare. Astă ar pofti-o si sustinerea bunei contielegeri si a concordiei intre poteri.

Austria la inceputulu anului 1867 a comunicat acetea păreri a le sale cabinetului d'in Paris.

D'in comitatulu Zarandu.

(G.) In dilele prime ale lunei curente, februarie, universitatea comitatului Zarandu a tenu tu in continuu siedintie, unde s'a pertraptatu obiecte destul de momentose, si s'a adusu concluse, ce credem că va interesa si publiculu.

1. Scimus că ministrul de justitia a elaborat unu proiectu de lege pentru procedur'a civilie; in

acestu proiectu se propune, ca in loculu celei unice table r. d'in Pest'a, să se formeze mai multe in difereite urbi ale tierei, cari să fuentiuneze ca foru de a II. instantia. Dupa acelu proiectu, comitatulu nostru ar' ca'le in jurisdictiunea tablei r., ce s'ar' infiintă la Dobritienu. Comitatulu nostru inse cu ast'a nu poate fi multiumitu. Motivele nemultumirei, nu le voiu insirà aci. Ajunga numai, că Dobritienulu este in departare de la noi nu mai putien de 36 mile postali; éra interesulu atâtu publicu, cătu si alu particulariloru cere, ca forurile administrative ori judiciari, să fie cătu se poate mai aproape de corpulu ce se administra si de membrii ce lu compunu, cu atâtu mai vertosu că deregatoriele mai de aproape cunoscu, séu potu séu trebe să cunoscă mai bine si limb'a si obiceiurile omeniloru in alu caror interesu se institu'scu. Asie comitatulu nostru a decisu a se face o representatiune la dieta, ca tabl'a r. d'in Pest'a ca foru de a II. instantia in totu casulu să se decompuna, adeca să se formeze in tiera mai multe foruri de a II. instantia, si anume unulu să se institue in Aradu; éra comitatulu nostru să se puna la jurisdictiunea acestui-a.

2. Asemene si totu d'in acele motive s'a decisu a se face o representatiune la ministeriu, pentru ca acestu-a să facă despăsăriile cerute de o rapede si efectua administrare in cele urmatorie, si anume:

a) comitatulu nostru Zarandu in privint'a trebiloru de finantia să se iee de sub directiunea finantaria d'in Aradu, si să se puna la cea d'in Orestie;

b) in privint'a trebiloru de militia să se iee de sub comanda de intregirea armatei d'in Versetiu, si să se puna celei d'in Deva;

c) in privint'a trebiloru montanistice să se iee de sub capitanatulu si județiulu montanu d'in Bai'a-mare, si să se puna la capitanatulu d'in Zlatna si la județiulu montanu d'in Abrudu.

Argumentele la acésta representatiune atâtu sunt de palpabili, cătu abia credemus ca ministeriul să pota recusă implinirea acestei cerei atâtu de justa si intru nimicu prejudiciosa.

N'amu vol a ostenu publiculu cu argumentatiuni pentru o cestiu ce are interesulu séu mai multu localu. Cu tote aceste insemnâmu numai, că numerandu d'in Bai'a de crisiu, d'in centrulu comitatului Zarandu, Aradulu cade in departare de mai 22 mile, pe candu Orestie-a e numai de $11\frac{1}{2}$ mile; Versetiu e in departare de 36 mile, éra Dev'a numai de $7\frac{1}{2}$ mile; Bai'a-mare cade in departare de $39\frac{3}{8}$ mile, éra Zlatna e numai de $10\frac{3}{8}$ mile, si Abrudu numai de $6\frac{3}{8}$ mile.

Afara de aceea, Zarandulu nu e legatu prin cale de feru cu nici unulu d'in aceste orasie, ca locurile fizicamente mai indepartate să pota deveni mai aproape de cătu cele ce in realitate sunt mai aproape.

Singuru aceste doue argumente vorbesc destulu de chiaru, pentru a ne dispensa de a numeră altele, cari urmează d'in acelle ca totu atâte corolarie. Mai insemnâmu numai, că comitatulu nostru pana pe timpi mai recenti s'a tienutu in privint'a finantaria la Orestie, in cea militara la Deva si in cea montanistica la Zlatna prin urmare cererea nostra nu involve ce-va nou.

3. Mai ne insemnatu inse este conclusulu ce s'a adusu la adres'a comitatului Zemplinu in privint'a causei natiunalitătilor.

Scimus că comitatulu Zemplinu a tramsu la tote jurisdictiunile ba chiaru si la dieta unu operatu alu séu in cestiu de natiunalităti, unde sustiene singuru natiunea si limb'a magiara de natiune si limba politica in tiera, éra pentru celealte natiunalităti concede liberulu usu alu limbei numai in familia, in beserica si in scoolele inferiori.

Comitatulu Zarandu a decisu a responde la acésta adresa. Responsulu s'a facutu, si s'a primitu cu unanimitate in sesiunea d'in 3 fauru a. c. Totodata s'a decisu ca acestu responsu să se tramita la tote jurisdictiunile politice ale tieri, precum si la toti deputati si la dieta chiaru, pentru alu luă in bun'a considerare atâtu patriotică cătu si natiunale.

Cu voia Dvostre, dle redactoru, si in crediti'ia că acelu responsu nu este fără interesu pentru publicul cetitoriu — io lasu se urmeze aci d'in cuventu in cuventu.

Responsulu

cotului Zarandu la adres'a cotului Zemplinu in caus'a natiunalitătilor.

Ca tota lumea, ca totu omulu doritoru si gelosu de fericirea patriei si a ginte sale, asie si comitatulu Zemplinu recunosc in transcrierea sa, că d'intre tote cestiuile pendent, ce accepta deslegare, abia pota fi alta mai momentosa decâtua cestiuenea de natiunalităti.

Singuru acesta recunoscere ne indreptatesce a speră, că si comitatulu Zemplinu si altele cari pota mai sunt inca cu elu de aceea-si opinione intru deslegarea cestiuenei de natiunalităti, — se voru desbracă, nu peste multu de prejudeciele perniciose, ce se vede că a ereditu d'in funestulu principiu; că Unguria ar fi statu puru magiaru, si că in acestu statu po-

lilotu numai natiunea si limb'a magiara ar pota fi si natiune si limba politica; si că altminteră s'ar' pericolă si unitatea si integritatea tieri.

Ne pare rêu, si cauta să compatimiu comitatulu Zemplinu, că pe candu recunosc că numai fericit'a deslegare a cestiuenei de natiunalităti pota asură esistent'a tieri, pe atunci admite ca conditiune fără de căre nu, că numai natiunea si limb'a magiara pota fi politica, admite va să dica si sustine unu privilegiu destul de abominabilu asta-di, unde tote statele si cele mai mari, si cele mai culte si cele mai luminate nisunescu a se reformă, a se constitu' a se consolidă dupa principiul de natiunalitate, singuru mantuitoru atâtu pentru poporele cele mari cătu si pentru poporele cele mai mici.

Tes'a admisa de comitatulu Zemplinu n'are neci baza istorica neci baza ratiunale; nu este neci justa, neci buna neci ecua.

Ungaria na fostu nici-o data, neci in trecutu nici asta-di statu puru magiaru. Stefanu primulu rege creștin alu Ungariei, a recunoscetu, că statulu ce regoal este compusu d'in mai multe natiuni; éra magiarii nici-o data n'a cucerit poporele ce locuiau acésta bela patria atunci candu a venit ei aici; dar, per non concessum, chiar si candu le-ar fi cucerit aces-tu nedreptu de cucerire nu pota da dreptu la suprimerea drepturilor naturali. Istoria ne spune că capii republiceloru, ce gubernau pe timpul venirei magiariloru, a facut tractate de pace cu acesti-a. Legile magiare chiaru, sunt pline de termini recunoscatori de natiunile si poporele locuitorie pe acestu vastu si intinsu teritoriu, care mai tardiu prin abusu si anomalia s'a numit u Ungaria.

Éra dreptulu divinu dreptulu ratiunalu, ne invetia că unu poporu, o natiune, nu e in dreptu a domnii asupr'a altoru popore, si cu atâtu mai putien pota fi in dreptu de a-le impune limb'a. Si magiarii niciodata n'a potutu să facă unu pasiu mai teribile pentru nemultumirea popelor ce locuiescu acésta tiera, si unu pasiu mai preperatoriul destructiunii tieri, decâtă atunci candu in contra a totu dreptulu naturalu, si in contra a tota ratiunea politica, propri'a autoritate, și decretatul limb'a magiara de singura limba domnitoria in tiera, si asi'e creandu pentru sine unu privilegiu pre cătu de nejustu pre atâtu de perniciosu si devastatoriu, a fortat si vrea a forția inca pre celealte natiuni a se folosi in vieti'a publica, politica, religiosa ori chiar si economica si domestica numai de acésta limba de o parte, si a se abnegă pe sine si a nimici totu caracterulu natiunale, de alta parte. De aci, de la acésta lege fortiata se dateza tote neplacerile, tote infortuniurile in tiera; si ele in locu de a incetă, se vedu că d'in dî in dî se latiescu mai tare.

Si aci intrebâmu, ce ar dice séu ce ar' face magiarii candu legalatiunea tieri si a majoritate maiestrita, cumu a fostu cele trecute, o alta natiune, p. e. roman'a, sau german'a, séu alt'a, ar' fi decretatul limb'a si natiunea sa de singura limba si natiune a tieri? Pana domnișă limb'a latina, nu erau frecari intre natiunalităti; dar' éra-si nici natiunea magiara, nici cele lalte natiuni nu potau inainta in cultur'a natiunale. Acum ince cu acea lege fatală despre limb'a magiara, slavagiul limbei si datu numai celor' lalte natiuni si numai aceste sunt escluse de la progresulu natiunalu. Acestu slavagiu, nu lu pota justifică nici istoria, nici ecitatea, nici ori ce ratiune politica.

Acésta nu pota fi calca fericita pentru fericit'a deslegare a causei natiunalitătilor.

Comitatulu Zemplinu inse, ne pare rêu, asta cale se vede a si-o fi alesu.

Pentru comitatulu Zemplinu e prea multu si aceea ce subcomisiunea dictiei recunosc pentru municipalităti, ca aceste se-si pota alege liberu limb'a de oficiu; si e prea multu si aceea, ca acea subcomisinne propune liber'a intrebuintare a limbelor la tote autoritatările si jurisdictiunile tieri.

Pre noi inca nu ne multumesc acelu operatu alu subcomisiunei; dar' nu d'in punctul de vedere alu comitatului Zemplinu, ci d'in alte ratiuni. Acelu operatu e cu putien mai pusulanu, si cu putien mai coresponditoru ideelor eterne de dreptu si dreptate, si postulatelor juste de natiune si natiunalitate — decâtă operatulu comitatului Zemplinu.

Ambe se vedu a fi preocupate de unu falsu conceptu ce lu au despre unitatea si integritatea tieri. Ambe credut a se pericolă acésta unitate si integritate — deea s'ar' recunoscere natiunalitate si limba politica pentru celealte natiuni ale tieri si afara de cea magiara.

Noi credemus că acésta este numai unu pretestu, si nici-decumu convictiunea serioasa a subcomisiunei séu a comitatului Zemplinu. Mai anteniu vedemus statulu Elvetiei cu trei natiuni si atâte limbe politice fără ca prin acésta, unitatea si integritatea tieri Elvetia să fie cătu-si de putien pericolata. Amu vedutu apoi si vedemus in Transilvanie, trei natiuni politice — fără ca unitatea si integritatea de statu a Transilvaniei să fie fostu pusa la cestiu. Suveranitatea unui statu se manifesta in legalatiune, in capulu si gubernulu statului; si pe cătu timpu legalatiunea, capulu si gubernulu statului e unulu si acela-si — pe atâtu timpu limb'a si natiunalitatea popelor, recunoscute chiar' de asemene publice si politice, nu potu pericolă nici integritatea nici unitatea statului. Mai pericolata o credemus atunci, candu o natiune in statu, are privilegiul limbei, éra celealte sunt slave aces-tui privilegiu perniciosu; si pâna ce acestu privilegiu nu va incetă si nu se va introduce egal'a indreptatire politica a tote natiunalitătilor, pana atunci nici frecarile nu voru incetă, nici multiamire nu va fi.

Se accentuaza din tote partile, chiar' si din partea comi-

tatului Zemplinu, satisfacerea si inpacuitarea pretensiunilor natiunalitătilor.

Cari sunt ince aceste pretensiuni?

De sigur nu, ca limb'a magiara si natiunea magiara să fie numai singura si esclusiva natiune si limba politica. Aceste pretensiuni contrarie principiului de natiunalitate sunt competenti ale formula; si nici-de-cum aici contrari, cari sunt preocupati de prejudeciele unei stâri favorabile pentru ei. Ele curg d'in starea naturale a lucrurilor; si nu-ti trebe decâtă simtiu de dreptate, si o cunoscere reala si neorbitala de pasiune a relatiunilor interne de statulu ce impreuna lu locuim ca să le potem formula si să le potem recunoscere cu totii de singure satisfacatorie pentru tote natiunalitătile, si de unice mantuitorie pentru tiera.

Tote natiunile tieri sunt totu atâti factori constitutivi ai tieri, unul ca si altul cu asemenea drepturi; unul langa altul, cr' nu unul asupr'a celui-alaltu. Nici o natiune in statu nu pota avea mai multu dreptu nici imprivint'a limbei, nici in privint'a deregatorielor de statu, nici in privint'a a ori ce interesu materialu ori spiritualu nu pota avea mai multu dreptu decâtă ceeaialta; precum nici un'a nici intr'o privint'a nu pota fi mai insarcinata cu greutatile tieri de cătu alt'a ori carea. Unu capu, unu guvern, o legislatiune pentru tote, compuse aceste d'in urma d'in tote natiunile dupa dreptu si dreptate, dupa perfect'a egalitate ce trebuie să exista intre o natiune si intre ceeaialta; si liber'a intrebuintare a limbelor in tote si preste totu. Guvernarea, si instituirea comitatelor, municipiilor si comunelor dupa principiul de natiunalitate. Libertate publico-politica pentru tote natiunile, precum libertate personale pentru toti individii.

Astfel se va nasce o emulatiune elevatoria de inima intre tote natiunile; astfel ele se voru afila fericite un'a langa alt'a, si tote impreuna.

Ne pare rêu, si cu durere trebuie să vedem, că nimicu d'in tote aceste nu afila nici in elaboratul subcomisiunei nici in celu alu comitatului Zemplinu.

(Va urmă.)

Activitatea dietei Ungariei.

(Urmare.)

In 25 iun. deputati: Em. Szabó, C. Szász, I. Ranischer, Milutinovicia si G. Ioanovicu primindu deregatorie denisiunea la postulu de deputatu.

Dep. Al. Romanu dupa o cuventare introducatorie interpeleza pre ministeriu: a) Adeveratu este, că comisariul reg. d'in Transilvania ar fi raportat, cum că numai metropolitul roman gr. cat. Al. Sterea Siulutiu e in contra' uniunii fortate? b) Adeveratu e, că ministeriul a propus Maj. Sale, ca să se dea coajutoriu (coadjutor) numitului metropolit? c) Voiesc ministeriul a procede si mai de parte totu pe aceea cale in caus'a „uniunii“ si fatia cu metropolitul Siulutiu. Interpelatoriul dechira, că interpelatiunea acésta o face pentru a molesti ingrijirile ardelenilor si in interesul bine intlesu alu guvernului. Presedintele casci dice, că guvernul va da respunsu mai tardi.

A. Radich cetește unu proiectu de decisiune, prin care poftesce a se urgia cladirea calei ferate pana la Fiume. Se pune la ordinea dilei.

Se cetește resultatulu votisarei pentru formarea novei comisiuni petitiunarie, in care d'intre romani sunt alesi: Al. Bohetielu (ardeleanu) si Vlađu.

Se cetește resultatulu votisarii pentru comisiunea codificatiunale. In asta comisiune s'a alesu numai unu roman, anume; Em. Gozsdu, care a capetatu mai multe voturi (254.) intre toti cei alesi.

Raportoriul comisiunei petitiunarie cetește o multime de petitioni, cari mai totu se transpun la ministeriile respective.

In siedint'ia d'in 26. iun. Se raporteaza, că subcomitetul comisiunei esmisse in caus'a natiunalitătilor si a finitul elaboratul referitor la deslegarea acestor cestiu si compusu in forma de proiectu de lege se pune pre mes'a dietei, precum urmează mai la vale. Se decide a se tipari si a se imparti intre deputati, éra comisiunea se indrumaza ca la redeschiderea sessiunilor dietali numai decâtă să lu propuna dietei pentru a se luă la desbatere.

Dék face doue interpelatiuni ministeriului. In cea d'intâia intreba, ore aplecatu o guvernul a face unu proiectu de lege in caus'a unie Transilvaniei cu Ungaria si alu presentă dietei la redeschiderea sessiunilor dietali, ca să se pota luă la desbatere de o data cu cestiu natiunalitătilor său indata dupa acésta?

In interpelatiunea a două intreba, că are de cugetu guvernul a propune dietei unu proiectu de lege referitor la emaniparea jidovilor?

La ambe interpelatiunile in numele guvernului dechira ministrul Eötvös, că guvernul va grabi la redeschiderea sessiunilor a face proiecte de lege atâtă in caus'a uniunii Transilvaniei si a natiunalitătilor cătu si pentru emaniparea jidovilor, in legatura cu unu proiectu de lege, care va regulară indigenatulu in Ungaria.

Al. Csányi interpeleza ministeriul, că are voia a pune in practică si a sustine valoarea art. XXI. d'in 1847/8 re-

*) Avemu să insemnâmu că interpelatiunea s'au facut pre basca datelor „sigure“ transpirate de la ministeriu, care se facuse representatiunea la Maiestate. Cunoscemus testul insu-si. Ministeriul, ne vrendu a se da de golu, tacu.

Red.

terioriu la provederea institutelor publice cu standardul magiaru si cu insemnile Ungariei?

Nu capetă respunsu.

Col. Tisza renoiesce interbeliciunea in cau'a regula'rei trebiloru urbariali. Apoi se procede la ordinea dilei, la desbaterea proiectelor de lege despre incoronarea Mai Loru si despre alegerea si aproba'rea alegerei celor doi custodi de corona.

Cu putine modificări neinsemnate se primescu proiectele guvernului.

In fine se continua cetera raportului comisiunii petitiunarie, care si-a fostu inceputu raportulu inca in siedint'a prectuta.

(Va urma.)

Rectificare

la unele observatiuni, in combinatiune cu genealogia fam. Racoltiana, etc.

Istoriografulunguru, d. C. Thaly atinsu la cordele cele mai delicate ale profundelor sale studii genealogice, prin documentele referitorie la nob. fam. Rákózti, publicate in nr. „Federatiunei“ 2, 3, 4 si 5; numai de cătu in nr. 11. alu acesteia pretiuite foie ne intimpina cu nescari „observatiuni binevenite“ precum se sprime Dsa; caror'a din parte-ne datoriu o scurta rectificare.

Pentru ca se simu mai bine intlesi, e de lipsa a se chiarifică punctul de vedere — diametralu opus — pentru carele pledamur din ambele parti in acăsta discusiune fără patima.

D. istoriografu C. Thaly, desfasiurandu-si indata la inceputulu articulului situatiunea sa, apare in arena ca unu luptaciu veteranu, cu arme ghintuite, scutit d'inderetru cu barierile archiveloru voluminoze, atunci candu dice: „radiemulu meu nu sunt traditiumi, găciture, sinonimităi accidentali, ci sciintia eradicci si diplomatici; „si luptandu cu asie arme valorose, in urma constatéza, cum că cele patru familie renomute in cestiu nu numai că sunt ungure, ci inca si de origine curat magiare; si acestea le asereza in contr'a nostra pre care ne vedea fără castre, si bariera, decătu numai ca pre unu guerilistu, căte din o sentinela a insiste aprigu, pentru a dovedi: cumă o parte considerabila a contingentului castreloru patriotic — barbatii de renume istoricu — si intre acestea si fam. R... B... B... si M... a emanatu din sangele natiunei romane. Acum inse la detaliu.

Lupta ordinaria se inceinge cu velitii si ferentarii, si numai in urma se infaciasia ferecatii triarii; inse d. C. Thaly a veliutu de bine a deschide concertulu cu celu mai inferecatu ostenu alu seu cu J. Bottyán — dintre cei patru — acestu-a se nasce de parte, de parte de romani din colo de Dunare, n'a amblatu nici candu in spudia romanesca, vremu se dicemu in Ardeleanu; ma n'a trecutu nici candu nici din colo de omosulu riu Tis'a; si dora n'a mai vediutu vre unu romanu in vieti' sa; deci fără tota indoi'lă e de origine curat magiara.

Stim. dle C. Thaly! argumintele Dvostre pline de esaltatiune si predilectiune, la punctul de capeta'ia vedese la prim'a vedere cumă J. Bottyán generalu comandante a lui Fr. Rákózti a fostu unguru si originea lui, — despre care amu vorbitu noi — se o lasamu pucinu pendinta, inse involve inine si contra liceri nescusabile — celu pucinu dupa parerea noastră: e lucru evidentu in istoria, cumă Fr. Rákózti scapandu din prisone de Neustadt, a fugit in Poloni'a, unde N. Beresényi i premérse; aici a tiesutu planulu ulterior de actiune, care era a se faptu la cea d'intâia ocasiune. Imperatulu Leopoldu se distraje prin armatele Franciloru in Belgie si Italia; atunci din Ungari'a se scotu ostirile impiratesci. Rákózti declaru resbelu cesarelui, si cu Beresényi strabate in Ungari'a — instigatu si ajutoratu cu banii guvernului galicu. La Moncastru se desfa'sura mai antâiu stégulu: „Pro Deo, Patria, et Libertate;“ inse Muntecuculi acu-si era se stinga focul aprinsu in Cis-Tibiscan'a; de cum-va comitatele — si astazi opositiunale — din Transtibiscan'a nu ar fi concursu in data la focu in unu numeru mai bine de 20,000 atâtul dintre tierani, cătu mai inadisul dintre nobilii de rendu, si orasiele haiduciloru... habere Rákoczi magnam nobilium partem sibi clam addictam, plebem auctione tributi exulceratam etc.“ G. Pray. Pars. III. pag. 444. Va se dica milit'a lui Racoltia s'a organisatu in Transtibiscan'a, aici a inceputu si operatiunile belice mai serioze: Lipov'a ca-

de; Giul'a se asedieza; etc. si totusi generalu comandante lui Rákózti J. Bottyán — (vezénylőtábornok) n'a trecutu nici preste Tis'a, ma dora n'a vediutu nici unu romanu, cu tote că recunosceti că si romanii a concursu in castrele lui Rákózti, si amintiti si pre nesci capitani: (Dragulu si Balica); da, da in Transtibiscan'a locuimmo noi romanii ungureni la $1\frac{1}{2}$ milionu mestecati cu unguri; nu pricpepmu dara de locu cum I. Bottyán ca comandante nu si-ar' fi vediutu osta constituita mestecatu din unguri si romani; apoi chiaru si orasiele haiduciloru mare parte sunt colonizate prin Boeskay din haiducii romani si unguri ai Adelului (pre betranii din Doroghi i-am auditu si eu in teneretie, sdrobindu limb'a romanesca.)

(Va urma.)

Vien'a, 13 fauru. (Bugetulu militariu in Delegatiunea senatului imp.) In siedint'a de marti a sectiunii pentru bugetulu milit. se primira urmatorele propusetiuni:

- 1) institutile milit. inferioiri se desfiintize;
- 2) institutulu medico-cirurgicu Iosefinulu asemene;
- 3) se se introduca unu sistem nou pentru acasigarea obiectelor de montura, ceea ce va face de prisosu comisiiuna de montura si ostile se primesca imbracamintele gat'a;
- 4) se se fipseze unu numeru anumitu de generali si ofieri ai statului majoru in timpu de pace si preste acestu numeru se nu se treca;
- 5) Tribunalele milit. in cause civile se se desfiintize pentru ostasi, trecandu-se la tribunalele civile;
- 6) casele de resbelu se se desfiintize si afacerile loru se treca la organele subordonate ministeriului de finantie;
- 7) sum'a de 20,000 fl. pentru erogatiunile secrete, cu prinsa in bugetulu ministeriului de resbelu se se sterga pentru cuventul că, ministeriulu afacerilor comune au dechirat in siedint'a plinaria a comisiunii bugetarie, cumea sum'a de 550.000 fl. cuprinsa in bugetulu ministeriului comune alu afacerilor esterne, ar fi menita pentru erogatiunile secrete a le toturor despartimentelor ministeriale;
- 8) se se desfiintize inspectiunile si comisiunile speciale, precum si prefectur'a carausilor la ministeriulu de resbelu;

Mai de parte resolutiunea: de a se dislocă legiunile (regimintele) in cercurile de recrutare, pre cătu se pota nerestrate, a se primi ca conclusu;

In siedint'a de eri a sectiunii se fecera urmatorile concluse:

Prefecturele generale de tiera, prefecturele de tiera a carausilor si directiunile de tiera a tunarilor se se desfiintize;

reformarea comisariatului de resbelu se recomenda cu intîrziere;

Institutulu servitorilor privati in osto se se reformezo intr' unu modu respunditoriu;

de base necesaria a preliminariului ar fi de dorit u se se inventariu de materiale precum si altulu alu zidiriloru milit. d'impreuna cu acasigamente loru si se se propuna de odata cu bugetulu in form'a unei tabele de conspectu sumariu;

in fine, de ora ce consultările a supr'a bugetului in pri-vint'a erogatiunilor ordenarie pentru ministeriulu imp. de resbelu se inchise in sectiune, reportorulu fu provocat a compune reportulu pentru erogatiunile straordenarie si a lu substerne in siedint'a cea mai de aproape. (Dovada viua că delegatiunea translaitana, descoperindu cu istetim'e ranele statului, scie se faca si operatiunea chirurgica-constitutiunala. Red.)

ROMANIA.

Adunarea generale a societății Transilvană.

Domnii membri ai adunării societății Transilvană suntu convocati la adunare in sal'a Atheneului pentru dilele 2 si 3 Februarie,

1) Prim'a siedintia se va tine la 2 Februarie, sera la 7 ore precise. La ordinea dilei: darea de sema a presiedintelui, numirea comisiunii pentru verificarea socotelilor; proclama'rea membrilor noui; schimbarea art. 12 din statute, etc.

2) Adou'a siedintia la 3 Februarie, sera la 7 ore precise. La ordinea dilei: unu discursu alu lui Hajdeu despre căile prin cari s'a conservat natiunalitatea romana in diferite provincie romane; reportulu comisiunii verificatorie, s. a.

Asteze doue siedintie suntu publice.

3) La 18 Februarie serata literaria si artistica, organizata de d. Vice presiedinte alu societății, Urechia, suptu au-spicie si in folosulu societății Transilvană. Presiedintele societății, A. Papiu Ilarianu.

Noutăți Straine.

FRANCI'A. Discursul lui Thiers, tienutu a supra projectului legei de presa in siedint'a din 30. ianuarie a Corpului-Legelativu:

(Urmare.)

Ei, dara Pliniu n'a vediutu decătu diumatate sorteal omului. Acesta fintia despojata de tote, imprumuta de la animalu totu aceea, ce i lipseste; si éca-o imbracata in purpura si metasa; aruncata pe pamantul, ea si-cerca refugiu mai an-

tău la atare stanca, o scobesce, o taia, ea creeza monumintele subteranee a Libiei; apoi passiunate pentru lumina, ei edifica monumintele din Egiptu, cari ne uimescu, dup'aceea aredica Partenonulu. Desarmata, ea ambla prin internulu pamantului, ea aflată acolo ferul, lu ia in posessiunea sa, si si-facce arme; ne afendu-se destulu de poternica, se inarmeza cu focul; nepacienta peste tote marginile, ea se arunca pre mări. Ea cladesce pentru a brava elemintele, edifice suspensorie mai grandiose decăru templele. Ea percurge pamantulu, culegandu obejekte pentru placerele si lipsele sale. Ea se instruesce, ea descopere că acestu pamant, pre care s'a nasentu, este un globu, si constateaza legile, cari o unescă către restul lumii; ea se inalta pâna la secretele Creatorului. Ea face mai multu decătu a se instrui, se cuceresc pre sine insa-si, dupa ce a cucerit natura. Ea devine cea mai molcomă d'ntre tote finitie, dupa ce a fostu cea mai violenta si cea mai selbateca; ea devine unu Vincentiu Paulu. Ea se imbländiesce inca si in lupte; ea devine acestu generosu Bayard, acestu bunu Desaix, care fiindu ranit in lupta de la Kehl, se arunca a supra soldatului, care l'a lovitu, nu pentru a-l omori, ci pentru a-l acoperi cu trupulu seu si a-l aperi in contra furorei soldatilor sei proprii.

Ea ce devine aceasta fintia, gola si varvara in inceputu, nobile productiune a creatiunei, care a inceputu prin a nu fi nemica si a finit u si totu. (Forte bine! forte bine!)

Ce insușire i-a datu dura Domnedieu pentru a opera tote minunile aceste? Cugetarea.

In junet'a nostra amu auditu o vorba amara, pronuntiata inse de unu spiretu generosu: „Reulu face mai multu decăru binele bine.“ De ar fi asiè, atunci punctul de sosire alu civilisatiunei nu ar' fi in Paris, Londra, Genev'a, seu Berolinu, ci ar' fi sub ecuator, in mediuloculu ordelor selbatece, in apropiarea acestui rege din Dahomey, carele, pentru a onora pre visitatorii sei straini, decapiteaza sute de negri. Aci este punctul de plecare. Punctul de sosire sunt capitale mari, unde omulu se incerca de a molcomi chiaru si retele bataiei. (Forte bine! forte bine!)

Ei, dara ce mediu-loce a intrebuintat omulu pentru a impleni aceste minuni? Disput'a, disput'a totindenea, sub nume diferite: in scientie, in filosofia, in tote directiunile activitatii inteligiinti, in religiunea insa-si asisderea disput'a sub numele de controversa; in politica, totu disput'a sub numele de discussiune. Inse candu disput'a este totindenea, se nu ne potemu disputa cu totu adinsulu a supra intereselor natu-nilor? Inse acăsta n'ar fi in natura. Discussiunea e conditiunea fie-carei societăți, nu numai sub domnirea libertății, ci si in monarcie vechie. Intr'adeveru, nu sciti dvostre cu totii, cătă pamflete s'au Ingramadit in bibliotecole nostre de pre tempulu Fronde-i si bataielor de religiune?

Disput'a este dura conditiunea progresului. Dvostre invitati acordă, că sciintia trebue se fie libera. Apoi, in afacerile umane, sciintia si discussiunea sunt nisice interese de tote dilele. Sciintia se tracteza in cărti; si o teoria, care este oprița, periculosă pentru press'a cotidiana, se tracteza liberu in cărti. Dvostre nu poteti impiedeca ca intr'o carte se nu se pota examină formele deferite de guvernamentu. Pentru aceea si distingeti dvostre in legislatiune intre o publicatiune a pressei cotidiane si intre alt'a a unei cărti, daca o carte are mai multu de diece foie, 160 pagine, o liberati de cautune, de timbru si de editoriulu respunserioru.

In acăsta privintia n'ati mersu mai departe decătu monarcia vechia, care a lasat se se publice Spiretul legilor si Contractul sociale, monumintele cele mai indresnoritoare a spiretului de observatiune si a le spiretului teoreticu. Apoi ve intrebă, care e diurnalul acelu-a de tote dilele, care ar' fi miscat atât'a pre omeni, ca-si aceste doue cărti?

Pentru a face destulu unei ipse, care din di ce ce merge totu cresce, a instructiunei, spiretul modernu a creatu unu mediulocu de publicitate: press'a cotidiana. Ni trebuie se o carte in tote dilele, facuta in tote dilele. Ce dico? de doue ori in di; nu prin unu omu, care a meditat trei-dieci de ani a supra operei sale, ci prin unu numeru mare de oameni, indepartati unii de altii, vorbindu despre bataia, despre pace, atingandu personalitățile; o carte de tote dilele, facuta sub impulsulu evinemintelor, pe basea unor inscintiari tramise din tote punctele globului prin aburi, intiparita noptea prin aburi, portata devanetii a prin aburi si invingandu spatiulu cu intîmica elemintelor.

Se dice: Si dvostre ati voi ca noi se remanem desarmati inaintea unei poteri asemenei?

Desarmati, nu; eu nu vreau impunitatea pentru nimone. Daca voiti dreptatea, eu sun cu dvostre; inse luati sem'a! trebuie a-i delinea marginile cu rigorea cea mai mare, fiindu că, dupa ce v'ati arestatu tota furi'a in contra celor debili, daca voti cruti' pro cei poternici, veti ajunge la violintia, facandu-ve spectaclu unei demonstratiuni umilitorie de nepotintia.

Nu vreau a intra in detajurile legei; vomu reveni la acele, candu vomu desbate articolii. Inse aceea, ce voiesc a ve aretă, este punctul, unde se finisce marginea justitei, despre care vorbesu, si punctulu, la care indesertu ve veti incercă ca se impiedecati unu spiretu neresistibile, care trebuie lasatu se se manifesteze ca insa-si dreptatea lui Domnedieu. (Noue semne de aprobatu la căte-va bance.)

Esista precautii, cari le pricepu. Aceasta carte de tote dilele, care se numesce diurnal, e facuta prin o multime de individi, cari, din cau'a obscuritatii loru, seu a distanției, care i desparte de către dvostre, aru pot se scape de orice

responsabilitate. Eu intielegu dura pentru ce trebuesce a se constitu unu redactoru responsetoriu pentru toti.

Ce e mai multu, indata ce voiu mai cu sema a substitui pedepsile de bani in locul pedepselor trupesci, e de lipsa ca editorulu s e fie capace de a solvi, fiindu c a nesolvabilitatea ar fi impunitatea insa-si. Intielegu dura ce este inca si cautiunea, inse sub conditiune, c a, esagerandu-o, nu veti pune pre mari pedepe propagatiunei cugetului.

Acst'a este totu? Aveti aci pre delinquentele; cu ce i sunteti detori dupa o adeverata dreptate? Cu doue lucruri: unu delictu definitu cum se pote de bine, care s e nu lase neci obscuritate neci subterfugiu; dupa aceea unu tribunalu nedependinte.

Eu lasu c a definitiunea delictelor cugetului este grea: inse ast'a vino de acolo, c a n'ati fostu sinceri in detiermurirea popului, ce voiti a ajunge. Voiti a impiedecat discussiunea cutarui si cutarui subjectu? Ast'a e lesne; inse indata ce permiteti a discutu, vointia de a statori margini este copilaria; ast'a ar' insemn a se pune pe o cale, care duce la violintia, ar' insemn a negatiunea libertatii.

Eu intielegu, c a in societatea nostra sunt lucruri, cari nu se lasa a fi discutate, pentru exemplu, anumite principie de moralu universale. Daca ve puneti, ca-si in Angltera, intr'o monarcia representativa, unde este stipulata neviolabilitatea regesca, pentru c a ea este compensata prin responsabilitatea ministrilor, intielegu eu ce este nerespunsabilitatea regesca.

ITALIA. D'in Rom'a se scrie, c a ex-regele Franciscu al II-lea incredinti trei comisiuni pentru sprijinirea machinatiunilor si tendentialor Bourbilonilor in regatul neapolitanu. Conducatorulu comisiunei prime care se numesce asentatoria, e generalulu Afan de Rivero. Alu comisiunei a dou'a adeca a acelei organizatorie e Capasi Pilo, comisiunea acst'a stiu in legatura cu mai multe subcomisiuni formate. Capulu comisiunei a treia e contele Chiaromonte, si de activitatea acestia se tiene organisarea Calabriei. Precum se vede Bourbonii nu inceta cu machinatiunile loru pentru nimicirea unitatii Italiiei. Dara la tote acestea potemu dfce a "trecutu bab'a cu colacii." Ide'a acst'a e cu multu mai inradecinata in poporulu italiano, decatu s e se lase a fi condusu de nesce omeni a caroru scopu nu pote fi alta ce-va decatu degradarea, nimicirea patriei loru.

Esplosiunea Vesuvului totu mai tiene si d'in d ce merge ia dimensiuni mai mari. Casarm'a asiè numita San Petito, (mai inainte monastire) care e asediata pre unu munte inaltu, este aproape de ruinare. Soldatii au parasit u-o.

D'in Rom'a se scrie, c a politia se ingrigesce de mesure noue pentru sustinerea ordinei, d'in causa, c a se temu de miscari.

Deputatiunea camerei a portuit la Turinu si Milano ca s e admanueze principelui Umbertu si principesei Margareta adres'a de felicitatiune a ambelor camere. Se vestește, c a regele va d'a unu manifestu.

Partit'a stanga a camerei voiesce a atinge la

desbaterea bugetului si situatiunea politica. Bugetulu pentru armata s a primitu pana la punc. 15.

D'in tractatele Italiei cu Francia se vede, c a francesii numai dupa disolvarea seu finea camerelor voru parasit Civita Vechia. Pusetiunea ministrului Menabrea se pare a fi mai solidă. In camera s a luat la desbatere bugetulu ministrului de esterne fara de ce va dispute mai insemnat. Ficcare membru alu camerei doresce, ca disputele asupra bugetului pentru an. 1868 se se finesca catu mai curundu. Toate partitele sunt de o parere, c a este de lipsa a se tracta operatiunile financiare, prin cari guvernul voiese a restitu ecuilibrul. Domnii deputati capeta epistole de la alegatori, ca s e nu impedece cu cestiumi secundarie organisatiunea financiilor. Provocatiunile acestea, precum se vede, au avut efectu, fiindu c a acum multi membri d'in stanga incep a vorbi altintre, ca pana acum, si e verasemene dura c a in deslegarea cestiei acestiuni guvernului nu va fi impecdatu.

Regele in 8 fauru s a rentornat in Florentia; in 9 fauru primul deputatiunea senatului si a camerei, care fu incredintiata cu admanuarea adresei de felicitatiune.

Lamarmora se pregatesce a calatorii c atra Parisu, scopulu caletoriei lui este, ca s e tracteze cu guvernul francesu despre departarea definitiva a legiunilor francesi d'in Rom'a.

Foi'a „Corriere delle Marche“ vestește, c a curia romana cere 100,000 franci pentru dispensarea data principelui Umbertu, care, precum se scie, a luat de socia pre verisiora sa.

TURCIA. De la marginile Turciei in 7 fauru se scrie foie „Wanderer“: Guvernul nostru pasiște seriosu. Toti musulmani sunt provocati, ca s e intre in armata, si acestor s a impartit si arme. Port'a voiesce a inchide Serbi'a d'in tote laturile, ca asie s e se rumpa comunicatiunea intre Serbi'a si tigile Bosni'a, Ertiegovin'a si Bulgari'a. Seik ul Islam indreptat c atra toti creditiosii lui Mohamedu o scribere secreta ca s e se adune sub standar-lulu sultanului, care e chiamatu a decide c a ore fi-va numele lui Mohamedu stimatu si mai de parte in Europ'a ori ba? Musulmanii d'in Bosni'a s e porta inca fatia cu evenimentele aceste a neutralu, inse fara indoieala a trebilui ca s e prinde arme pentru aperarea domnului celu mare (sultane). Numai candu aru sta 100.000 serbi pre teritoriulu Bosniei aru ave euragiu a denegat ascultarea. D'in caus'a acst'a basibucii voru fi inlocuiti prin caucasiani, si pre bey si agati i voru transporta in Asia mica.

Inse e intrebare c a pot se-va intempla atare stramutare fara revolutiune? Ducele pasi'a Omer voiesce a-si punc cortelulu in Novi-Bazar. De suntu drepte acestea, atunci s e vede c a certele a ajunsu la gradulu celu mai altu. Atatu este cunoscute c a in lungimea frontarlei Serbiei s a facutu santiuri. Marginile tieri suntu forte ocupate si drumurile militari, ce

ne conduceu c atra Muntenegru, suntu intarite. Altintre se spereza, c a lui Filipoviciu i va succeda a retinere pre principele Michailu de la pasarea inimică contra Turciei.

Varietati.

* * Comitele supremu alu comitatului Bihorul Ludovic Tisza a adunat pana acum 5465 fl. 36, er. si unu galben pentru fundulu honvedilor. — Asemene colecte se facu prcalea deregatorielor politice, prin urmare notarii comunali magarii in satele romanesci aduna banii de la romani, si adese ori arunca ei o suma pre comunitate, fara ca s e intrebantist'a daca voiesce seu ba, si-i administreaza judiloru cercu lui, acesti-a la prefectur'a comitatului, de sine se intielege, c a zelul este mare si apretiuitu prin superiori. Adunarea de ajutorie pentru scopuri filantropice este unu lucru frumosu, da numai s e nu se iee fara de scirea si in contr'a vointiei celor ce figureaza ca daruitori. Este inso lucru revoltatoriu a sci asemene colecte storse pre cale oficiale se facu numai in folosul celor de la potere, pre candu asediamamentele filantropice seu de invetiamantu a le Romanilor nu potu s e aiba nici in c a d u parte de asemene ajutorie. Pana candu se vor tunde Romanii in folosulu altor'a?

* * (Publicare.) Conformu §. 30 d'in statutele Societati pentru literatur'a si cultur'a romana d'in Bucovin'a comitetul a decisu, ca Adunarea generale s e tieni in 5/17 faur 1868 la 10 ore de demanetia in sal'a Magistratului din Cernauti.

Subscribulu in poterea §. 21. p. 1. d'in statutele societatii conchiamandu adunarea generale pe numit'a d'are onor a invită la acst'a pre toti membrii societatii si compatrioti nostri, cari dorescu desvoltarea scopurilor de cultura a c astei societati. Siedintele Adunarei sunt publice.

Programul ei va fi precum urmeza:

1. Raportul Comitetului societatii despre lucrările sale de la 11/23 ian. a. 1867, pana la finea aceluiasi anu.

2. Raportul Comitetului societatii privitor la concluziunile adunarei generale d'in 11/23 ian. 1867 despre inițiative unei catedre pentru studiulu istoriei naționale.

3. Raportul Comitetului pertractandu conclusulu Adunarei gen. d'in 11/23 ian. 1867, in privint'a inițiarei filialelor societatii.

4. Alte propuner si discursuri scientifice si literarie.

5. Invitiuntarea bugetului Societati pre anulu 1868.

6. Alegerea presiedintelui, vice-presiedintelui si a Secretariului societatii conformu §§. 15. 16 si 32 d'in statutele societatii.

7. Alegerea membrilor Comitetului conformu §§. 16. si 31 d'in statutele Societati.

Cernauti, 15 ian. 1868.

,For'a Societati Bucovin'a.“ Presiedintele Societati

Giorgiu Hurmuzachi.

secretariulu Societati

Leonu Popescu.

Proprietariu, redactoru responditoriu si editoriu:

ALESANDRU ROMANU.

Comunicatiunea drumurilor de feru.

Vien'a-Pest'a-Segedinu-Temisor'a-Baziasiu.

De la Vien'a	pleca la 7 ore 45 min. dem. si la 8 ore — min. ser'a.
" Posionu	" 10 " 24 " " 10 " 51 "
" Neuhäusel	" 1 " 23 " diu'a, " 1 " 54 " nöptea
" Pest'a	" 5 " 19 " d.m. " 6 " 31 " deman.
" Czegléd	" 7 " 54 " " 9 " 14 "
" Segedinu	" 12 " 12 " nöptea, " 2 " 55 " dup. m.
" Temisor'a	" 3 " 55 " dem. " 7 " 47 "
" Jasenov'a	" 8 " 4 " " *)
" Beseric'a-Alba	" 8 " 40 "
Sosescu in Basiasiu la	9 " 10 "

*) De la Temisor'a la Baziasiu comunica numai odata.

Basiasiu-Temisor'a-Segedinu-Pest'a-Vien'a.

Do la Basiasiu	pleca la 5 ore 55 min. d. a.
" Beseric'a-Alba	" 6 " 27 "
" Jasenova	" 7 " 6 "
" Temisor'a	" 10 " 40 " ser'a si la 7 ore 25 min. dem.
" Segedinu	" 2 " 26 " nöptea, " 12 " 53 " diu'a.
" Czegléd	" 6 " 35 " dem. " 6 " 21 " d. a.
" Pest'a	" 9 " 55 " " 9 " 30 " , ser'a
" Nouhäusel	" 1 " 52 " diu'a, " 1 " 8 " nöptea.
" Posionu	" 4 " 48 " d.a. " 4 " 12 " dem.
Cosesco in Vien'a	la 6 " 36 " " 6 " — "

Jasenov'a-Oraviti'a.

De la Jasenov'a	pleca la 8 ore 30 minute demanet'a.
" Jam	" 9 " 12 "
" Racasdias	" 10 " 12 "

Sosescu in Oravita la 10 " 57 "

Vien'a-Oradea-Mare.

De la Vien'a	pleca la 8 ore — minute ser'a.
" Pest'a	" 6 " 35 " deman.
" Czegléd	" 9 " 27 "
" Püspök-Ladány*)	" 1 " 58 " dup. med.
Sosescu in Oradea	la 4 " 38 "

*) Cale latrala due la Dobritinu, unde sosescu la 3 ore dupa mediasi.

Oradea-Mare-Vien'a.

De la Oradea	pleca la 10 ore 6 minute demanet'a
Sosescu in Püspök-Ladány*)	" 12 " 48 " diu'a
" Czegléd	" 5 " 41 " ser'a
" Pest'a	" 8 " 37 "
" Vien'a	" 6 " — " demanet'a.

*) Cale latrala vine de la Dobritinu.

Vien'a-Aradu.

De la Vien'a	pléca la 8 ore — minute ser'a.
" Pest'a	" 6 " 25 "
" Czegléd	" 9 " 47 "
" Szolnoco	" 11 " 2 "

Sosescu in Aradu la 5 " — " ser'a.

Aradu-Vien'a.

De la Aradu	pléca la 10 ore 15 minute demanet'a
" Solnoco	" 4 " 22 "
Sosescu in Czegléd la	5 " 33 "
" Pest'a	" 8 " 37 "

<p